

Haziran 2022

Yıl: 6 Sayı: 1 ss. 1-15

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 03.06.2021

Kabul Tarihi: 27.06.2022

ISSN: 2619-9408

June 2022

Volume: 6 Issue: 1 pp. 1-15

Article Type: Research Article

Submitted: 03.06.2021

Accepted: 27.06.2022

TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAZI YAZMA KAYGILARI VE YAZMA KAYGILARININ GİDERİLMESİNE YÖNELİK ÖNERİLERİ

Muhammed TUNAGÜR*

Öz

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmen adaylarının yazma kaygılarını ve yazma kaygılarının giderilmesine ilişkin önerilerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Programı 4. sınıfta öğrenim gören 21 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunu belirlemede amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabirlik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın verileri altı açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmanın veri analizinde içerik analizi kullanılmış ve görüşmelerden hareketle tema ve kodlar oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda katılımcıların çoğunluğunun yazma etkinliklerinden keyif aldığı, yazmayı sevdiğileri, yazma sırasında yanlış yapma düşüncelerinin onları endişelendirdiği, strese ve hata yapma düşüncesine soktuğu, başkaları tarafından yazılı ürünlerin değerlendirilmesinin tedirginlik yarattığı ve heyecanlandığı, rezil olma veya beğenilmeme korkusu oluşturduğu gibi görüşler belirttiği tespit edilmiştir. Katılımcıların bazıları yazma kaygısı yaşadıklarını belirtmiş ve bunun nedenini anlatım sırasında yaşadıkları sorunlara, beğenilmeme endişesine, sürenin yetersiz olmasına ve konu bulmakta sıkıntı yaşamalarına bağlamıştır. Katılımcıların yazma kaygılarının giderilmesine yönelik çözüm önerilerine bakıldığında; yeterli yazma etkinliklerinin yapılması, yazmaya uygun bir ortam sağlanması, farklı türde ve stratejide yazma çalışmaları ve kitap okuma etkinliğiyle sözcük dağarcığına yönelik çalışmaların yapılması gibi yazma kaygılarının giderilmesine yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretmen adayları, yazma eğitimi, kaygı, görüş.

Turkish Teacher Candidates' Writing Concerns and Recommendations for Relieving Their Writing Concerns

Abstract

In this study, it was aimed to examine the writing anxieties of Turkish teacher candidates and the suggestions for solutions to overcome these concerns. Case study design was used in the research. The study group of the research consists of 21 students studying at the 4th grade of Turkish Language Teaching at Ağrı İbrahim Çeçen University in the 2021-2022 academic year. In the research, the purposeful sampling type, easy accessibility sampling method was used. The data of the research were collected through a semi-structured interview form consisting of 6 open-ended questions. Content analysis was used in data analysis, themes and codes were created. The majority of the participants stated that they enjoyed writing, that the thoughts of making mistakes made them worry, that they thought of making mistakes, that the evaluation of the articles created anxiety in the participants and fear of not being liked. Some of the participants attributed their writing anxiety to the lack of time and difficulties in finding a topic. Considering the solution suggestions of the participants, it was presented as solution suggestions for the elimination of writing anxieties to do adequate writing activities, to work on vocabulary through book reading activity.

Keywords: Turkish teacher candidates, writing education, anxiety, opinion

* Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi/Eğitim Fakültesi/Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, mutunagur@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-6427-6431

Giriş

Birey, dinleme ve konuşma becerilerini günlük hayatta bir eğitim-öğretim sürecine girmeden öğrenebilirken okuma ve yazma becerilerini öğretim sürecinde bir plan ve program kapsamında kazanmaktadır. Anlatma becerilerinden biri olan yazma eylemi, kişinin ilkökulda yazmayı öğrenmesi ile başlayan yaşam boyu devam eden bir beceridir.

Yazma mekanik bir eylem olarak görülse de aslında birçok zihinsel süreci içeren bir öğrenme alanıdır. Ortaya çıkan yazılı ürün, bilişsel süreçler tarafından yapılandırıldıktan sonra kâğıda yansımaktadır. Aynı zamanda yazma becerisi kişiyi asosyal olma durumundan kurtaran bir etkileşime sahiptir. Çünkü kişi, yazma sürecinde iletişim ve etkileşime geçtiği çevresi ve sosyal yaşantısı ile bir etkileşim yaratır. Bu doğrultuda kurulan ilişkiler ve iletişim kişinin gözlem yapma, bildiklerini paylaşma ve üretme becerilerini işlevsel kılar (Güneş, 2007). Ayrıca birey aktarmak istediklerini ifade ederken de iç dünyasını ve kişiliğini de yansıtır (Kıymaz ve Doyumğaç, 2020). Yazmanın hem kişisel hem de toplumsal boyutunun işe koşulması yazma sürecinin hedef, kazanım, amaç, plan ve program doğrultusunda yürütülmesine bağlıdır. Çünkü yazma becerisi, bir konu belirlemek ve konu ile ilgili bir sınırlama yapmak, yazma amacını ve ana fikri belirlemek, planlama yapmak, yazma öncesinde, sırasında ve sonrasında birtakım strateji, yöntem ve teknikleri harekete geçirmek gibi birçok bilişsel işlemi aktifleştirmeyi gerektiren bir süreçten oluşmaktadır.

Yazma becerisinin bir alışkanlığa dönüşmesi ve bireyin bu beceride yetkin olması, öğretim sürecindeki uygulama ve etkinliklere bağlıdır (Özdemir ve Erdem, 2011). Graham ve Harris (1988) nitelikli bir yazma eğitiminin gerçekleşmesi için bu beceriye yeterli vaktin ayrılması, yazma ortamının özgür ve destekleyici olması, yazma becerisinin diğer dil becerileri ile bütünleştirilmesi, yazma öncesi, sırası ve sonrasında birtakım strateji ve tekniklerin kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca öğrencilerin becerilerini keşfetmelerini sağlayacak yöntem ve modellerin etkin kılınarak öğrencilerin bilişsel ve üstbilişsel becerilerini etkinleştirmelerinin öğrencilerin yazma performanslarını olumlu yönde etkileyebileceğini ifade etmektedir.

Yazma süreci; tutum, motivasyon, kaygı, öz denetim, öz yeterlik, öz düzenleme ve başarı gibi birçok bilişsel ve duyuşsal alandan etkilenmektedir. Bu değişkenler yazma sürecinde birçok sorunu da beraberinde getirmektedir (Ahıskalı, 2020). Çünkü yazma becerisinin diğer dil becerilerine göre en son ve en zor geliştirilen beceri olması, bu becerinin hedeflenen amaç ve kazanımlar doğrultusunda geliştirilmesini zorlaştırabilmektedir. Nitekim öğrencilerin yazma uygulamalarında zorlanmaları, uygun yazma ortamının olmaması, yazmada yetersizlik hissi yaşamaları, yazmak için verilen sürenin yetersizliği, başarısız olma duygusu öğrencilerin yazmaya ilişkin olumsuz duygu ve düşüncelere sahip olmalarına neden olmaktadır. Ayrıca yazma sürecindeki yanlış uygulama ve tutumlar beceriyle birlikte başarıyı da etkileyen durumlar arasındadır (Aydın, 2022). Yazmayı olumsuz etkileyen bu durumların tetiklediği tepkilerden biri de kaygıdır.

Öğrenmeyi engelleyen duyuşsal alanlardan biri olan kaygı, gerginlik, huzursuzluk, kendinden şüphe etme, hayal kırıklığı, tedirginlik gibi tepkilerle ortaya çıkmaktadır (Fang, 2011). Kaygı kişinin tüm yaşamını etkilediği gibi öğretim sürecini de doğrudan etkilemektedir. Özellikle eğitim-öğretim sürecinin her düzeyinde görülmesi muhtemel olan yazma kaygısı, zorunlu yazmanın olduğu durumlarda kişinin korku, öfke ve üzüntü duygularını yaşaması ve bu duyguların ilerlemesi ile bedensel birtakım problemler yaşaması ile ortaya çıkan tepkilerdir (Özbaş ve Zorbaz, 2011). Yazma eyleminin bilgi gerektiren ve karmaşık süreç içeren yapısı öğrencilerde kaygıya neden olmakta ve bu durum da öğrencileri yazmaya karşı isteksizliğe itmektir (Hallenbeck, 2002). Yazılan metne ilişkin yapılan olumsuz değerlendirilme korkusu ve yazma ile ilgili olan derslerde başarısızlık yaşama endişesi yazma kaygısının temellerini oluşturmaktadır (Kılınç, Aytan ve Ünlü, 2016). Ayrıca yazma konusuna hâkim

olmama, beğenilmeme korkusu, yazma kurallarını tam uygulayamama gibi nedenler, yazma kaygısını ortaya çıkarabilmektedir (Ürün-Karahan, 2017). Bruning ve Horn (2000) kişinin yazmaya yönelik özgüven problemi yaşaması durumunda yazma kaygısının arttığını ve bu durumun da doğal olarak olumsuz yazma tutumu geliştirmesine neden olduğunu belirtmektedir. Bu doğrultuda olumsuz yazma tutumunun yüksek kaygıyı tetiklediğini de ifade etmektedir. Ayrıca kaygının nedenlerinin bilinmemesi veya birey tarafından belirtilmemesi kaygının azaltılmasını engelleyebilmektedir.

Kaygının dil becerilerinde görülmesi bu becerilerin gelişimini ve içselleştirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle öğrenme sürecinin nitelikli olarak gerçekleşmesi, öğrenmeyi etkileyen duyuşsal alanlardan biri olan kaygının azaltılması ve öğrenme sürecine olumsuz etkisinin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu doğrultuda yazma becerisinin istenilen hedefleri doğrultusunda kazanım sağlamak ve yazma kaygısını azaltmak için öğrencilere dönütler verilmeli, değerlendirme süreci nesnel olmalı, bilişsel ve üstbilişsel süreçlerin etkin kılınması sağlanmalıdır. Çünkü öğrencilerin hata ve yanlışlarını ön plana çıkarmak öğrencilerin yazma kaygılarını artırabilir.

Lisans seviyesinde yapılan yazma çalışmalarında öğrencilerin kendilerini yazılı olarak ifade etmede sorunlar yaşadıkları (Coşkun ve Tiryaki, 2010; Özçakmak, 2015) belirlenmiştir. Bu bilgiler, ilköğretimden itibaren öğrencilere nitelikli bir yazma eğitiminin verilme gerekliliğini göstermektedir. Öğretmenlerin kendilerini tüm öğrenme kademelerinde ifade edebilmeleri duygu ve düşüncelerini hem sözlü hem de yazılı olarak aktarabilmeleri; dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini etkin olarak kullanmalarına bağlıdır. Bu nedenle öğretmen adaylarının anlama ve anlatma becerilerinin üst düzeyde gelişmesi gerekmektedir (İşeri ve Ünal, 2012).

Yazma uygulamalarına az yer verilmesi, yazmanın lisans seviyesi itibari ile geliştirilemeyeceği düşüncesi, nitelikli ve nesnel bir değerlendirmenin yapılmaması bu beceriyi lisans seviyesinde ihmal edilen bir beceri olarak karşımıza çıkarmaktadır. Literatürde öğretmen adaylarının yazma kaygılarına yönelik yapılan çalışmalar (Demirel, 2019; Ercan-Güven, 2020; İşeri ve Ünal, 2012; Kardeş, 2015; Kuşdemir, Şahin ve Bulut, 2016; Kalaycı ve Erdoğan, 2017; Ürün-Karahan, 2017) yazma kaygısını ölçmek amacıyla geliştirilen ölçek çalışmaları (Karakaya ve Ülper; 2011; Yaman, 2010; Aytan ve Tunçel, 2015) ve çeşitli seviyelerdeki öğrencilerin kaygı düzeylerini ölçen ve farklı değişkenlerle ilişkisini ortaya koyan araştırmalar (Tiryaki, 2012; Karakoç Öztürk 2012; Yaman, 2014; Maden vd., 2015) bulunmaktadır. Bu araştırma öğrencilerin; yazma süreçlerinde kaygılanmalarına neden olan sebepleri ve yazma kaygılarının giderilmesine yönelik önerilerin belirlenmesini amaçladığından özgün bir niteliğe sahiptir. Bu doğrultuda araştırmanın temel problem sorusunu, “Türkçe öğretmeni adaylarının yazı yazma kaygılarının sebepleri ve bu kaygıların giderilmesine yönelik çözüm önerileri nelerdir?” oluşturmaktadır. Araştırmanın temel problem sorusu ili ilişkili olarak şu alt sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının yazma etkinliğinin yapıldığı derslerden kaçınma durumları nasıldır?
2. Türkçe öğretmeni adaylarından yazı yazılması istenildiğinde duygu ve düşünceleri nasıl şekillenmektedir?
3. Türkçe öğretmeni adaylarının yazacakları metinle ilgili yanlış yapma düşüncelerine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı ürünlerinin değerlendirilmesi ile ilgili düşünceleri nelerdir?
5. Türkçe öğretmeni adayları düşüncelerini yazılı olarak ifade etmede bir kaygı durumu yaşamakta mıdır?
6. Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygısının ortadan kaldırılmasına ilişkin çözüm önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, araştırmacının sınırlandırılan herhangi bir durum veya bu durumları nitel veri toplama yöntemleri olan gözlem, görüşme ve doküman aracılığıyla ayrıntılandırarak verilere ulaşması sürecidir. Bir diğer ifade ile belirlenen bir durumun kaynak çokluğu aracılığıyla derinlemesine tanımlanması olarak belirtilebilir (Creswell, 2016). Bu doğrultuda Türkçe öğretmeni adaylarının yazma uygulamaları ile ilgili yaşadıkları kaygılar ve bu kaygı durumlarının giderilmesine yönelik çözüm önerilerini belirlemek amacıyla derinlemesine ve kapsamlı bilgi toplamak hedeflenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Programı 4. sınıfta öğrenim gören 21 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının 15'i (%71,4) kadın, 6'sı (%28,6) erkeklerden oluşmaktadır. Çalışma grubunu oluşturmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilirlik örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının yazma kaygılarına ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla veriler 6 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Formda yer alan sorular, araştırmanın amacına uygun olarak belirlenmiş ve üç Türkçe eğitimi alan uzmanı ile bir Türkçe öğretmenin görüşlerine başvurularak hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formu ile araştırmaya müdahil olan katılımcıların bakış açılarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi ulaşılan verilerin benzer yönlerini temalar ve kavramlar doğrultusunda açıklama amacıyla bir araya getirme ve yorumlama sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel araştırmalarda araştırmacı tarafından verilerin elde edilmesi ve yorumlanması araştırmacının öznel yargı, düşünce ve davranışlarını araştırmanın sonucuna yansıtabilir (Büyüköztürk, vd., 2016). Bu nedenle analizin güvenilirliğini sağlamak amacıyla kodlamalar, uzman iki kodlayıcı tarafından yapılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki güvenilirlik katsayısı, Miles ve Huberman'ın (1994) formülü kullanılarak hesaplanmış ve 0,86 olarak bulunmuştur. Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)=Güvenirlilik. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin kodlanmasında kelime, cümle ve paragraflardan yola çıkılarak kodlar oluşturulmuştur. Ortaya çıkan benzer kavramlardan hareketle kodlar, kodlardan da temalar oluşturularak elde edilen bulgular tablolar şeklinde sunulmuştur. Kod ve temalara ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri alıntılarla desteklenmiştir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul

Araştırmanın etik başvurusu Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik kurulunca incelenmiş ve 2021/298 sayılı karar ile söz konusu araştırmaya izin verilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Türkçe öğretmeni adaylarının yazma süreçlerinde yaşadıkları kaygılar ve bu kaygıların giderilmesine yönelik çözümlerin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada, öğretmen adaylarına 6 farklı açık uçlu soru yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının sorulara verdiği cevaplardan tema ve kodlar elde edilmiştir.

Katılımcılara ilk olarak “Türkçe öğretmeni adaylarının yazma etkinliğinin yapıldığı derslerden kaçınma durumları nasıldır?” sorusu sorularak katılımcıların yazma derslerine girme durumlarıyla ilgili düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların yazma derslerine girme durumlarıyla ilgili görüşleri

Temalar	Kodlar	Frekans	%	T. %
Yazmadan Kaçınmama	Keyif alma	5	20,83	70,83
	Sevme	5	20,83	
	Rahat olma	3	12,50	
	Kendine güvenme	2	8,33	
	Önem verme	2	8,33	
Yazmadan Kaçınma	Sıkıcı	3	12,50	29,17
	Yorucu	2	8,33	
	İsteksizlik	1	4,17	
	Endişe	1	4,17	
	Toplam		24	

Tablo 1 incelendiğinde, verilen cevaplardan elde edilen “Yazmadan Kaçınmama” ve “Yazmadan Kaçınma” şeklinde iki tema belirlenmiştir. “Yazmadan Kaçınmama” temasına yönelik *keyif alma* (%20,83), *sevme* (%20,83), *rahat olma* (%12,50), *kendine güvenme* (%8,33) ve *önem verme* (%8,33) şeklinde beş kod elde edilmiştir. “Yazmadan Kaçınma” temasına yönelik ise *sıkıcı* (%12,50), *yorucu* (%8,33), *isteksizlik* (%4,17) ve *endişe* (%4,17) şeklinde dört kod elde edilmiştir. Kodların yüzdelik toplam dağılımına bakıldığında, “Yazmadan Kaçınmama” temasının oranı %70,83 olarak; “Yazmadan Kaçınma” temasının oranı ise %29,17 olarak hesaplanmıştır. Verilerin toplamına bakıldığında, öğretmen adaylarının çoğunluğunun yazma derslerine girmekten kaçınmadığı söylenebilir. Bu doğrultuda bazı görüşler şöyledir:

Hayır, kaçınmam. Çünkü yazı yazmaktan çok keyif alıyorum. Bazen kardeşlerime şiir, masal yazıyorum, onlar da beğendiklerini söylüyorlar. Bunun dışında okul hayatımda da yazı yazma etkinliklerine de hep ilgiyle katılmışımdır (Ö3).

Yazma etkinliği yapılacak derslere girmekten kaçınmam. Aksine ilkokuldan bu yana yazma etkinliklerini hep çok sevmişimdir. Duygu ve düşüncelerimi konuşmaktan ziyade yazarak dile getirmek benim için hep daha rahat olmuştur (Ö5).

Kaçınmam. Çünkü yazma etkinliği yapılan dersleri daha çok seviyorum. Yazarak kendimi daha iyi ifade edebiliyorum. Duygu, düşünce ve hislerimizi yazarak daha iyi ifade edebildiğimizi düşünüyorum (Ö9).

Kaçınmam, çünkü yazı yazınca kendime inancım, güvenim artıyor (Ö12).

Hayır kaçınmam. Çünkü yazma etkinliği yapılacak olan ders bizim için son derece önemli. Çünkü sadece o ders için değil diğer derslerimizi de etkiliyor (Ö18).

Yazma etkinliği derslerine isteyerek katıldığımı söyleyemem. Çünkü yazma işlemi parmak kaslarımı çok yoruyor (Ö21).

Kaçınırım. Çünkü ders yazma etkinlikleri üzerine yoğunlaşacağı için sıkıcı bir hal alacak. Yazma etkinlikleri hem fiziksel hem de zihinsel becerilere yönelik olduğu için yorucu olacaktır (Ö7)

Türkçe öğretmeni adaylarının yazma uygulamalarının olduğu derslere katılmaya ilişkin çeşitli görüşler dile getirdikleri görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğu yazma etkinliklerinden keyif aldığını, yazmayı sevdiğini, yazmanın kendisinde güven oluşturduğunu dile getirmiştir. Ancak katılımcıların bazıları yazma etkinliklerini sıkıcı ve yorucu gördükleri için yazma derslerine girmekten kaçındıklarını ifade etmiştir. Bu bağlamda katılımcıların çoğunluğunun yazma derslerine girmekten çekinmedikleri aksine yazma derslerine katılmaktan keyif aldıklarını ve bu durumla ilgili kaygı duymadıkları söylenilebilir.

Katılımcılara “Türkçe öğretmeni adaylarından yazı yazılması istenildiğinde duygu ve düşünceleri nasıl şekillenmektedir?” sorusu sorularak katılımcıların yazma sürecinde yaşadıkları duygu ve düşüncelerle ilgili görüşleri alınmıştır. Bu doğrultuda elde edilen bulgulara Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların yazma süreci ilgili görüşleri

Temalar	Kodlar	Frekans	%	T. %
Duygu ve düşünceler	Endişelenmeme	9	28,13	100
	Yazmayı sevme	6	18,75	
	Konu bulamama	5	15,63	
	Rahat yazma	4	12,50	
	Endişelenme	3	9,38	
	Zorluk çekme	3	9,38	
	Yazma bilgisi	2	6,25	
Toplam		32	100	

Tablo 2 incelendiğinde, görüşlerden hareketle “duygu ve düşünceler” başlıklı bir tema belirlenmiştir. Katılımcıların cevaplarından ise bu temayla ilgili; *endişelenmeme* (%28,13), *yazmayı sevme* (%18,75), *konu bulamama* (%15,63), *rahat yazma* (%12,50), *endişelenme* (%9,38), *zorluk çekme* (%9,38), *yazma bilgisi* (%6,25) şeklinde yedi kod elde edilmiştir. Kodlara bakıldığında katılımcıların yazma öncesinde çoğunlukla endişeli olmadıkları, yazmayı sevindikleri görülmektedir. Ancak bazı katılımcıların konu bulamadık ve endişelendikleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda katılımcıların bazı görüşleri şu şekildedir:

Düşüncelerimi rahatlıkla ifade edebildiğim için kompozisyon yazma konusunda pek endişem yoktur. Kompozisyon yazma ile ilgili ortaokulda öğretmen tarafından genelde olumlu pekiştirilirdim (Ö4).

Kompozisyonun giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluştuğunu ve bu bölümlere ne yazmam gerektiğini de biliyorum. Her bölüme uygun açıklamalar gelecek şekilde yazacağım için endişelenmem (Ö8).

Kompozisyona başlama konusunda ya da uygun bir giriş yapma konusunda çoğu zaman zorluk çektiğim olmuştur (Ö1).

Farklı türlerde yazı yazmayı seviyorum, kompozisyon tarzı metinleri yazmada tecrübeli olduğumu düşünüyorum. Bu da rahatça yazıp kaygılanmamı sağlıyor (Ö2).

Kompozisyon yazmayı çok severim hatta doğal bir yeteneğim var dersem yanlış söylemiş olmam. Özellikle konu seçimi bana bırakılmışsa yazmak benim için daha kolay ve zevkli olur, kendimi daha rahat ifade ederim (Ö6).

Yazacağım konuya göre değişir. Bildiğim bir konu ise hiç endişe duymam, hemen konu ile ilgili kafamda taslak oluştururum, ama bilmediğim bir konu hakkında olursa endişe duyarım. Bu endişe de araştırma yaptıkça yerini güzel bir heyecana bırakır (Ö15).

Eğer bir konu verilmişse bir süre düşünürüm. Ama konu bize bırakılmışsa daha rahat yazabilirim (Ö12).

Daha önceki yıllarda yazma eğitimi dersini aldım. Düzgün bir kompozisyon ödevinin nasıl yapılacağı hakkında gerekli bilgilerle donatıldık (Ö16).

Kompozisyonuma konu bulmakta veya konuya giriş yapmakta zorluk çekerim (Ö19).

Endişeli olurum. Çünkü gerekli araç-gereci toplamam gerekiyor. Yaratıcı fikirleri bir araya getirmem gerekiyor. Planlı programlı bir şekilde ilerlemem lazım. Her şeyden önce bunların gerçek olması için bize ne kadar süre verildiği önemli. Örneğin yaratıcılığımızı kullanmamız gereken bu işlevsel durumda bizlere az süre verilmişse endişe seviyem ister istemez artıyor (Ö22).

Bir kompozisyon yazabilecek kapasitede olduğumu düşünüyorum. Kompozisyon yazmaya başlamadan önce savruk ve amaçsız yazmadan korkarım (Ö5).

Yazma kurallarına dikkat ederek giriş, gelişme, sonuç şeklinde yazmaya çalışırım. Bir konu hakkında düşüncelerini ifade etmede kompozisyonun önemli bir yeri olduğunu düşünüyorum (Ö7).

Bazen tek bir kelime, tek bir cümle verilip bizden kompozisyon yazmamız istenirdi. Endişe duymamızın bir başka sebebi de bizlere bir metne nasıl başlamalı, nasıl sonuçlanmalı konusu üzerinde pek durulması (Ö23).

Katılımcılar, kompozisyon yazma sürecinde konu seçiminin kolay olduğunu, kompozisyon kurallarına hâkim olduklarını ve farklı türlerde yazı yazmaktan hoşlandıkları için endişe duymadıklarını dile getirmiştir. Bazı katılımcılar, yazı yazmanın kolay ve rahat bir süreç olduğundan bahsetmekte bazıları ise kompozisyon yazmakta tecrübeli olduklarını dile getirmiştir. Bu görüşlerden hareketle katılımcıların çoğunluğunun kompozisyon yazmadan önce olumlu duyguları olduğu söylenebilir. Nitekim katılımcıların bazıları ise endişelenmelerinin sebeplerini, uygun giriş yapamamalarına, konu bulma sıkıntısı yaşamalarına, amaçsız yazma korkularına bağlamıştır.

Katılımcılara “Türkçe öğretmeni adaylarının yazacakları metinle ilgili yanlış yapma düşüncelerine ilişkin görüşleri nelerdir? sorusu sorularak katılımcıların yazma sırasında yanlış yapma kaygısı ile ilgili görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulgulara Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların yazma süreçlerinde yanlış yapma kaygılarıyla ilgili görüşleri

Temalar	Kodlar	Frekans	%	T. %
Yanlış yapma kaygısı	Endişe	10	27,03	100
	Stres	8	21,62	
	Hata yapma düşüncesi	6	16,22	

Özgüven	5	13,51
Bilgi yetersizliği	5	13,51
İfade güçlüğü	3	8,11
Toplam	37	100

Tablo 3 incelendiğinde, sorulan sorulara verilen yanıtlardan yola çıkılarak “yanlış yapma kaygısı” adlı bir tema belirlenmiştir. Katılımcıların cevaplarından ise bu temaya yönelik; *endişe* (%27,03), *stres* (%21,62), *hata yapma düşüncesi* (%16,22), *özgüven* (%13,51), *bilgi yetersizliği* (%13,51), *ifade güçlüğü* (%8,11) şeklinde altı kod elde edilmiştir. Bu kodlara yönelik bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir:

Söz konusu yazmaksa yanlış yapmaktan korkarım. Çünkü yazdıklarım yanlış yorumlanabilir, yanlış anlaşılabilir bu yüzden yazmak stresli olabilir. Bence bu konuşma için de geçerlidir. Ama bunu konuşmada daha kısa sürede düzeltebilirsin (Ö5).

Yazma sırasında yanlış yapma bence endişe ve strese sebep olur. Çünkü işime önem veririm. Onun en iyi şekilde olması için titiz davranırım. Yazacaklarımın her adımına dikkat edip yazmaya çalışırım (Ö7).

Özellikle yazım ve noktalama konusunda ilkokuldan süren gelen endişelerim oldu. Hele ki okuduğum bölümü düşününce en çok kaygılandığım konu olmuştur. Bunun yanı sıra yanlış bilgi verme konusunda da oldukça stres yaşadığım olmuştur (Ö14).

Yazdıklarım hakkında yanlış yapma stresi yaşarım. Çünkü yazdıklarımın öncelikle doğru strateji ile yazılmış olması sonra mükemmel bir yazı olması benim için önemlidir (Ö16).

Yazacaklarım hakkında yanlış yapma düşüncesi daha çok bilgimin olmadığı konularda yaşarım (Ö18).

Hata yapmam benim yazma çalışmalarım üzerinde olumsuz bir etki yaratır. Çünkü sürekli yaptığım bir yazın hayatım olursa sürekli dönütler olumsuz bir şekilde gerçekleşiyorsa ister istemez benim yaptığım yazma çalışmalarına sekteye uğratar (Ö20).

Karşımdakilerini beğendirme kaygısı taşıdığımdan dolayı sözcük seçiminde hata yapabilirim. Böyle durumlarda düşüncelerimi etkili bir şekilde ifade etmekte güçlük yaşarım (Ö15).

Katılımcıların görüşlerine bakıldığında, yazma sırasında sahip oldukları yanlış yapma düşüncesinin, onları endişelendirdiği, strese ve hata yapma düşüncesine soktuğu görülmektedir. Ayrıca katılımcılar, yazma hatalarının kendilerini etkili bir şekilde ifade etmelerini engellediğini de belirtmektedir. Bazı katılımcılar ise yazma sırasında hata yapmaktan korkmadıklarını ve kendilerine güvendiklerini belirtmiştir. Bu bağlamda yazma sırasında yanlış yapma düşüncesinin katılımcıları çoğunlukla olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Katılımcılara “Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı ürünlerinin değerlendirilmesi ile ilgili düşünceleri nelerdir?” sorusu sorularak katılımcıların değerlendirme süreçleriyle ilgili görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulgulara Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların değerlendirme süreçleriyle ilgili görüşleri

Temalar	Kodlar	Frekans	%	T. %
Değerlendirme	Tedirgin olma	9	21,95	100

Heyecanlanma	7	17,07
Farkındalık oluşturma	6	14,63
Endişelenmeme	6	14,63
Özgüven artması	4	9,76
Beğenilmeme korkusu	4	9,76
Az kaygı	3	7,32
Memnuniyet	2	4,88
Toplam	41	100

Tablo 4'e göre, sorulan sorulara verilen cevaplar göz önüne alınarak "değerlendirme" adında bir tema belirlenmiştir. Bu temayla ilgili; *tedirgin olma* (%21,95), *heyecanlanma* (%17,07), *farkındalık oluşturma* (%14,63), *endişelenmeme* (%14,63), *özgüven artması* (%9,76), *beğenilmeme korkusu* (%9,76), *az kaygı* (%7,32) ve *memnuniyet* (4,88) şeklinde sekiz kod elde edilmiştir. Elde edilen kodlarla ilgili bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

Tedirgin olurum ve heyecanlanırım. Başarılı bir ödev hazırlayıp hazırlamadığım konusunda tedirgin olurum. Değerlendirme sonuna kadar da devam eder (Ö2).

Beğenilmeme korkusu yaşarım. Ancak yapıcı bir eleştiri gelmemesi durumunda yine vazgeçemem dediğim gibi bu benim fikrim herkesle örtüşmek zorunda değil yanlışları varsa elbet düzeltilir ancak sırf farklı bir düşünce diye eleştirilmemeli saygı duyulmalıdır (Ö7).

Biraz tedirgin olurum. Çünkü yazdıklarımın doğruluğu veya yanlışlığını gösterecek olan bu değerlendirme bir sonraki yazılarımı etkileyeceğinden tedirgin olurum (Ö12).

İyi bir kompozisyon yazmadıysam rezil olma korkusu oluşur bende. Bu yüzden yazımın mükemmeliyetçi insanlar tarafından okunulmasını istemem (Ö19).

Kompozisyonun başkası tarafında okunması elbette bir endişe duygusu yaratır. İşlenen konu bir bütünlük içinde ele alınıp doğru ifadelerle ortaya konursa bu endişe biraz daha minimum seviyede olur. Ayrıca endişeye mahal veren farklı değişkenler de mevcuttur. İstenilen mevcut kompozisyon ile ölçülmek istenilen konudan konuya farklılıklar ortaya çıkar. Not kaygısı vb. bir ölçüm amacıyla yapılıyorsa endişe durumum farklılık gösterir (Ö15).

Doğru ve yanlışlarımın farkına varmamı sağlar. Yanlış olan yerleri düzeltmemi sağlar. Hatalarıma ağırlık verip doğruları yazmaya çalışırım. Doğrularımı gördüğümde ise daha motive olurum (Ö8).

Endişe duyarım. Çünkü kompozisyon yazarken yazdığım kompozisyonun okuyacak kişiler tarafından, tam anlamıyla anlaşılabilir mi, düşüncesi beni endişelendirir. Bazen farkında olmadan yabancı kelimeler kullanabilir ya da anlamca kapalı cümleler kurabiliriz, bu da okuyucuya aktarmak istediğimiz düşüncelerin anlaşılmasını zorlaştırabiliyor. Bu yüzden kompozisyon yazarken anlaşılma ve düşünceleri aktarabilme düşüncesi beni endişelendirir (Ö11).

Eğer yazım ilgili değerlendirme yapılırsa ve yazımla ilgili dönüt alırsam bu benim için daha iyi olacaktır. Çünkü eğer yanlışlarım varsa onları gidermeye çalışırım (Ö6).

Yazacağım kompozisyonun konusuna bağlı olarak ve kompozisyonun teslim edeceğim kurum veya kişi dışında başkalarının okumasında da herhangi bir sakınca veya endişe duymam.

Yazılarımın okunmasından memnuniyet duyarım (Ö9).

Kompozisyona çok güvenirim ve herkes tarafından beğenileceğine inanırım. Bence zaten yazmak kendine güvenle de ilgilidir ve başarabileceğine inanırsan bunu yazdığın kompozisyona da yansıtırsın. Ben de kendime güveniyorum (Ö13).

İllaki herkeste bir merak ve heyecan oluşur, bu normaldir bence. Ama ben yazımı paylaşmadan önce öz değerlendirmemi yapar öyle paylaşırım. Bu yüzden de değerlendirme sırasında aşırı bir kaygıya kapılmadığımı söyleyebilirim (Ö8).

Yazdıklarımın değerlendirilmesi konusunda endişe duymuyorum. Çünkü yazarak ifade etme konusunda kendimi geliştirmeye çalışıyorum. Bu da bana güven veriyor (Ö3).

Katılımcıların yazdıkları yazıların değerlendirilme süreçleriyle ilgili görüşleri incelendiğinde, başkaları tarafından değerlendirilen yazıların katılımcılarda tedirginlik oluşturduğu, onları heyecanlandığı, rezil olma veya beğenilmeme korkusu yaşattığı görülmektedir. Katılımcıların bazıları ise değerlendirmenin kendilerinde farkındalık oluşturduğunu, bu sayede eksikliklerini tamamladıklarını, özgüvenlerinin arttığını, değerlendirmeden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Buradan hareketle katılımcıların bazılarının değerlendirilme kaygısı yaşadığı; bazılarının ise değerlendirilme sürecinden olumlu etkilendiği söylenebilir.

Katılımcılara “Türkçe öğretmeni adaylarının düşüncelerini yazılı olarak ifade etmede bir kaygı durumu yaşanmakta mıdır? sorusu sorularak katılımcıların yazma kaygısı yaşayıp yaşamadıkları konusundaki görüşleri alınmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulgulara Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların yazma kaygısı yaşama durumlarıyla ilgili görüşleri

Temalar	Kodlar	Frekans	%	T. %
Yazma kaygısı yaşama	Kaygılandırmaz	10	32,26	100
	Anlatım yetersizliği	8	25,81	
	Beğenilmeme	5	16,13	
	Süre kısıtlaması	4	12,90	
	Konu bulamama	4	12,90	
	Toplam		31	

Tablo 5 incelendiğinde, sorulan soruların yanıtları değerlendirilerek “yazma kaygısı yaşama” adı altında bir tema belirlenmiştir. Katılımcıların cevaplarından ise bu temaya yönelik; *kaygılandırmaz* (%32,26), *anlatım yetersizliği* (%25,81), *beğenilmeme* (%16,13), *süre kısıtlaması* (%12,90), *konu bulamama* (%12,90) şeklinde beş kod elde edilmiştir. Bu kodlarla ilgili bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir:

Değerlendirildiğinde beğenilmemesinden korkarım (Ö7).

Hayır düşüncelerimi yazılı olarak ifade etmem beni kaygılandırmaz düşüncelerimi daha sakin bir kafayla yazacağım için kendimi daha iyi hissederim (Ö6).

Yazdıklarım, yazma amacım vs. doğru anlaşılmazsa bu beni kaygılandırır. Benim aktarmak istediğim duygu ve düşünceleri yazıyı okuyan kişi, benim gibi algılamazsa bu ben de bir eksiklik hissi oluşturur (Ö23).

Düşüncelerimi yazılı olarak ifade etmek konu yaratıcılığa ket vuracak bir konuya beni kaygılandırır. Planımı doğru yapmamışsam yine aynı şekilde kaygılanırım. Araştırmam yetersizse kaygılanırım. Yazacaklarımdan emin değilsem kaygılanırım. (Ö17).

Düşüncelerimi, duygularımı hissettiğim gibi, tüm gerçekliğiyle yansıtamayacağımı, anlatımın zayıf kalacağını düşünmek beni kaygılandırır. Düşüncelerimin yoğunluğunu kelimelere dökmemek kaygısı yaşarım. (Ö14).

Katılımcıların görüşlerine bakıldığında öğretmen adaylarının bazılarının yazma kaygısı yaşamadıkları görülmektedir. Ancak bazı katılımcıların yazma kaygısı yaşadıkları ve bunun nedenini anlatım sürecindeki sorunlara, beğenilmeme endişesine, sürenin yetersiz olmasına ve konu bulmakta sıkıntı yaşamalarına bağladıkları görülmüştür. Bu bağlamda öğrencilerin bazılarının yazma kaygısı yaşamadığı, bazılarının ise bu kaygıyı yaşadıklarının açık olarak görüldüğü söylenebilir.

Katılımcılara “Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygısının ortadan kaldırılmasına ilişkin çözüm önerileri nelerdir?” sorusu sorularak katılımcıların yazma kaygılarına yönelik çözüm önerileri hakkında görüşleri alınmıştır. Bu bağlamda elde edilen bulgular Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların yazma kaygılarının çözümlerine yönelik görüşleri

Temalar	Kodlar	Frekans	%	T. %
Çözüm önerileri	Yazma etkinlikleri	9	26,47	100
	Rahat ortam	7	20,59	
	Farklı türde yazma	6	17,65	
	Yazma stratejileri	4	11,76	
	Kitap okuma	4	11,76	
	Sözcük dağarcığını geliştirme	3	8,82	
	Öğrenciyi güdüleme	1	2,94	
Toplam		34	100	

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcı cevapları incelenerek “çözüm önerileri” adında bir tema belirlenmiştir. Katılımcıların cevaplarından ise bu temaya yönelik; *yazma etkinlikleri* (%26,47), *rahat ortam* (%20,59), *farklı türde yazma* (%17,65), *yazma stratejileri* (%11,76), *kitap okuma* (%11,76), *sözcük dağarcığını geliştirme* (%8,82) ve *öğrenciyi güdüleme* (%2,69), şeklinde yedi kod elde edilmiştir. Bu kodlarla ilgili bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

Yazma kaygısının ortadan kaldırılması için bireye birtakım destekleyici yazma çalışmaları yatırılmalı. İçerik veya biçimsel hatalarda yüzüne vurulmamalıdır. Yazmaya engel teşkil edecek durumlar ortadan kaldırılmalı, öğrenciyi kendini rahat hissedebileceği bir ortam sunulmalıdır (Ö3).

Daha çok yazma çalışması yaptırılabilir. Onların yazmaktan hoşlanacağı konular seçilebilir. Farklı etkinlikler yaptırılarak sevdirebilir. Daha çok pratik yaptırılabilir (Ö8).

İyi yazmak için öncelikle çok iyi bir okuyucu olmak gerekir. Farklı türlerden metinler okumanın birçok faydası vardır; sözcük dağarcığını geliştirmek, düşünceleri rahat bir şekilde organize edebilmek, bunu yaparken cümleler ve paragraflar arası bağlantıyı kurabilmek gibi. (Ö10).

Sürekli yazdığımız zaman yazı yazma konusunda ilerleme kaydederiz. Tabii okumayı ihmal etmeden. Bu ikisine yeterli zaman ayırdığımız takdirde kaygı azalacak ve ortadan kalkacaktır (Ö12).

Kitap okunmasının gerektiğini düşünüyorum. Birbirlerinden asla bağımsız olaylar değil. Biri olmadan diğeri olamaz bile diyebilirim. Kitap okudukça ve kelime haznemiz genişlettikçe daha iyi yazılar oluşturabiliriz. Güdülenmemiz artınca daha kaygı ortadan kalkacaktır. (Ö19).

Yazma çalışmaları yazılanlar tekrarların yaşanmaması farklı stratejiler kullanılmalıdır (Ö13).

Katılımcıların yazma kaygılarının giderilmesine yönelik çözüm önerilerine bakıldığında yeterli yazma etkinliklerinin yapılması, yazmaya uygun bir ortam sağlanması, farklı türde ve stratejide yazma çalışmaları ve kitap okuma etkinlikleriyle sözcük dağarcığına yönelik uygulamaların yapılmasının yazma kaygılarının giderilmesine yönelik çözüm önerileri olarak sunulduğu tespit edilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygılarının incelendiği bu araştırmada çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır. Katılımcıların yazma kaygısı ile ilgili görüşleri incelendiğinde öğrencilerin bir kısmının yazma kaygısı yaşadığı bulgusuna ulaşılsa da katılımcıların çoğunluğunun yazma kaygısı yaşamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yazma kaygısı yaşayan katılımcıların bunun nedenini anlatım sırasında yaşadıkları sorunlara, beğenilmeme endişesine, sürenin yetersiz olmasına ve konu bulmakta sıkıntı yaşamalarına bağladıkları görülmüştür. Katılımcıların çoğunluğunun yazma derslerine girmekten çekinmedikleri aksine yazma derslerine katılmaktan keyif aldıkları ve bu durumla ilgili kaygı duymadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların çoğunluğunun kompozisyon yazmadan önce olumlu duygulara sahip olduğu söylenebilir. Katılımcılardan bazıları endişelenmelerinin sebeplerini; uygun giriş yapamamalarına, konu bulma sıkıntısı yaşamalarına, amaçsız yazma korkularına bağlamıştır. Katılımcıların yazma sırasında yanlış yapma düşüncesinin, onları endişelendirdiği, strese ve hata yapma düşüncesine soktuğu görülmektedir. Katılımcılar, yazma hatalarının kendilerini yazılı olarak etkili bir şekilde ifade etme konusunda engellediğini belirtmektedir. Bu bağlamda yazma sırasında yanlış yapma düşüncesinin katılımcıları çoğunlukla olumsuz etkilediği söylenebilir. Katılımcıların başkaları tarafından değerlendirilen yazılarının katılımcılarda tedirginlik oluşturduğu, onları heyecanlandığı, rezil olma veya beğenilmeme korkusu yaşattığı görülürken bazılarında ise değerlendirmenin kendilerinde farkındalık oluşturduğunu, bu sayede eksikliklerini tamamladığını, özgüvenlerinin arttığını, değerlendirmeden memnun olduklarını ifade ettiği görülmektedir. Katılımcılar; yeterli yazma etkinliklerinin yapılması, yazmaya uygun bir ortam sağlanması, farklı türde ve stratejide yazma çalışmalarının uygulanmasının yazma kaygısını azaltacağını ifade etmektedir.

İlgili alanyazında yazma kaygısı ile ilgili çalışmalar bulunmaktadır. Demirel (2019) öğretmen adaylarının yazma kaygıları ve yaratıcı yazma başarıları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada öğretmen adaylarının yazma kaygılarının arttıkça yazma başarılarının düştüğü sonucuna ulaşmıştır. Ürün-Karahan (2017) Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıkları arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen bu sonuca göre öğretmen adaylarının yazılı bir ürün ortaya koymada kendilerini yetkin görmedikleri ifade edilmiştir. Erdoğan (2012) araştırmasında öğretmen adaylarının çoğunluğunun lisans döneminde yazma uygulamaları yapmadıkları, yazma strateji, yöntem ve tekniklerini kullanabilecekleri yazma ortamının oluşmadığını ifade etmiştir. Bu durumun öğretmen adaylarının yazma becerilerinin gelişmemesine ve yazma kaygılarının oluşmasına neden olduğu ifade edilebilir. Kalaycı ve Erdoğan (2017) Türkçe ve sınıf öğretmeni adayları ile yaptıkları görüşmelerde öğrencilerin çoğunluğunun yazma kaygısı yaşadığına ilişkin ifadelerine ulaşmıştır. Elde edilen farklı bir sonuç ise üst sınıflardaki öğretmen adaylarının yazma kaygı düzeylerinin düşük olmasıdır. Bunun nedeni ise lisans seviyesinde son sınıfa kadar gelen öğretmen adaylarının yazma becerilerini

geliştirebilecek dersleri almış olmaları gösterilmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının yazmayı sevmediklerine ilişkin görüşler paylaştıkları tespit edilmiştir. Aydın (2022) ise Türkçe öğretmenlerinin yazma uygulamalarıyla ilgili görüşlerinin değerlendirildiği çalışmada, öğrencilerin yazma süreçlerinde yaşadığı sorunlardan bir tanesinin de yazma kaygısı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Elde edilen bu sonuçların araştırmanın sonuçları ile benzer olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan farklı olarak Kardeş (2015) iki dilli Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe yazma kaygılarını çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçladığı çalışmada öğretmen adaylarının orta düzeyde yazma kaygısı yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Kuşdemir, Şahin ve Bulut (2016) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygı düzeylerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. İşeri ve Ünal (2012), Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygı düzeylerini farklı değişkenler açısından inceledikleri araştırmalarında öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin düşük seviyede olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ercan-Güven (2020) öğretmen adaylarının hem konuşma hem de yazma kaygılarını incelediği çalışmada yazma ve konuşma kaygı düzeylerinin bir diğer ifade ile anlatma becerilerinin düşük seviyede olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kalaycı ve Erdoğan (2017) Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarını cinsiyet, okuduğu program, akademik ortalama gibi değişkenler doğrultusunda inceledikleri çalışmada öğretmen adaylarının yazma kaygı düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kalaycı ve Erdoğan (2017)'a göre öğretmen adayları; yeterli zamanın olmaması, düşük not alma korkusu, yazılı ürünlerin ölçme sürecine tabi tutulması, istenilen şeylerin ifade edilememesi ve yazının paylaşılması gibi nedenleri yazma kaygısının sebepleri olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin yazma kaygılarının azaltılmasında güncel yazma yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanılması, öğretmenin özgür ve demokratik yazma ortamı oluşturması, öğrencinin merkeze alınması, süreç temelli yazma yaklaşımının esas alınması oldukça önem taşımaktadır (Demirel, 2019). Tunagür (2021) de çalışmada yazma uygulamalarında konu dayatmasına gidilmeyerek konu seçiminde özgür bir ortamın yaratılmasının öğrencilerde yazma sevgisi ve isteğini artırdığını ifade etmektedir. Bayat (2014); Topuzkanamış (2014) süreç temelli yazma yaklaşımının ve yazma stratejilerinin kullanılmasının yazma kaygısını azaltacağını belirtmiştir. Tiryaki (2012) çalışmada kaygı durumunun ortaya çıkmasının öğrenmeyi ve yazma sürecinde planlama yapmayı olumsuz etkilediğini ifade etmektedir. Bayat (2014), çalışmada sürece dayalı yazma yaklaşımının yazma kaygısını azalttığı sonucuna ulaşmıştır. Karakaya ve Ülper (2011) çalışmada öğretmenler tarafından uygulanan sınıf içi ve sınıf dışı yazma uygulamalarının sayısının çoğaldıkça öğrencilerin yazma kaygılarında düşüş görüldüğünü belirtmektedir. Zorbaz (2010) da yazma uygulamalarının artmasının öğrencilerin yazma kaygılarını azaltacağını ve uygulama arttıkça nitelikli ürünler ortaya konabileceğini belirtmektedir. Bruning ve Horn (2000), yazılı ürünleri öznel ve dikkatsiz bir şekilde değerlendirmenin öğrencilerde kaygı düzeylerini artırdığını ve onların zihinsel süreçlerini de olumsuz bir şekilde etkilediğini ifade etmektedir. Pajares (2003) de yazma kaygısının azaltılmasında yazma stratejilerinin kullanılması, dönüt verilmesi, yazma sürecinin uygulamalarla zenginleştirilmesinin önemli olduğunu belirtmektedir. Ürün-Karahan (2017) ise ders süreçlerinde öğrencilerin zekâ türlerini ve ilgilerini dikkate almanın ve yazmaya daha fazla vakit ayırmanın yazma kaygısının giderilmesinde etkili olacağını ifade etmektedir. Bu sonuçlardan hareketle birtakım öneriler sunulmuştur.

- Lisans seviyesinde yazma eğitime yönelik derslerin sayısı artırılabilir.
- Yazma eğitiminde duyuşsal alanların geliştirilmesi adına farklı yöntem, strateji ve teknikler kullanılarak yazma süreci zenginleştirilebilir.
- Yazma sürecinde öğrencilerin hatalarını ön plana çıkarmak yerine yapıcı dönütler verilebilir.
- Öğrencilerin yazmaya karşı olumsuz duyuşsal tepkiler geliştirmelerine ve kaygılarına neden olabilecek tutum, davranış ve söylemlerden kaçınılmalıdır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'nde belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergede *Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler* başlığı altında açıklanan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul

Araştırmanın etik başvurusu Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik kurulunca incelenmiş ve 2021/298 sayılı karar ile söz konusu araştırmaya izin verilmiştir.

Yazarların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sunmuştur.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışmasına dair bir durum söz konusu değildir.

Kaynakça

- Ahıskalı, E. E. (2020). *Planlama ve yazma stratejileri öğretiminin planlama ve yazma başarısına, yazma özyeterliliğine ve yazma kaygısına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Aydın, E. (2022). Türkçe öğretmenlerinin yazma eğitimi uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 12-26. DOI: 10.33437/ksusbd.947657
- Aytan, N. & Tunçel, H. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(30), 50-62.
- Bruning, R. & Horn, C. (2000). Developing motivation to write. *Educational Psychologist*, 35(1), 25-37. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3501_4.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016) *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, E. & Tiryaki, N. E. (2010). *Öğretmen adaylarının tartışmacı metin yazma becerilerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi*. III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı (16-18 Aralık İzmir), 263-272.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (3. Baskı). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Erdoğan, T. (2012). Determining the level of the use of writing strategies by prospective classroom teachers. *International Journal of Academic Research*, 4 (6), 49-56.
- Fang, X. (2011). Anxiety in EFL listening comprehension. *Theory and Practice in Language Studies*, 1(12), p. 1709-1717.
- Graham, S. & Harris, K. R. (1988). Instructional recommendations for teaching writing to exceptional students. *Exceptional Children* 54, 506-512.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Güven-Ercan, N. A. (2020). Öğretmen adaylarının anlatma becerilerine yönelik kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi* 6 (2), 174-188
- Hallenbeck, M. (2002). Taking charge: adolescents with learning disabilities assume responsibility for their own writing. *Learning Disability Quarterly*, 25(4), 227- 246.
- İşeri, K. ve Ünal, E. (2012). Türkçe öğretmen adaylarının kaygı durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 67-76.
- Karakaya, İ. ve Ülper, H. (2011). Yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi ve yazma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 691-707.

- Karakoç Öztürk, B. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2).
- Kardaş, M. N. (2015). İkinci dili Türkçe olan çok dilli Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe konuşma kaygıları ve bu kaygıların bazı değişkenlerle ilişkisi. *Turkish Studies*, 10(7), 541-556. doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7960>.
- Kalaycı, D. & Erdoğan, T. (2017). Sınıf ve Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygılarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(64), 1480-1495.
- Kılınç, A., Aytan, N. ve Ünlü, S. (2016). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazma kaygılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 1511-1526.
- Kıymaz, M. S., & Doyumğaç, İ. (2020). Consistency of the narrative texts written by middle school students and their textual creation levels. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 15(3), 207-232. Doi: 10.29329/epasr.2020.270.10
- Kuşdemir, Y., Şahin, D. ve Bulut, P. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygılarının incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(7), 100-109.
- Maden, S., Dincel, Ö., & Maden, A. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(2).
- Tiryaki, E. N. (2012). Üniversite öğrencilerinin yazma kaygısının çeşitli değişkenler açısından belirlenmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), s. 14-21
- Topuzkanamış, E. (2014). *Yazma stratejileri öğretiminin Türkçe öğretmenliği birinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım başarısı ve yazma kaygısına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tunagür, M. ve Turan, L. (2021). Üstbilişsel stratejilere dayalı yazma etkinliklerinin 8. sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerine, tutumlarına ve üstbilişsel yazma farkındalıklarına etkisi: karma yöntem çalışması. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 18 (2)25-55
- Özbay, M. ve Zorbaz, K. Z. (2011). Daly-Miller'in yazma kaygısı ölçeğinin Türkçeye uyarlanması, *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8, 16, s. 33-48
- Özçakmak, H. (2015). *Türkçe öğretmeni adaylarının not alarak dinlemede özetleme stratejilerini kullanma becerileri*. Yayınlanmamış Doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, N. H. ve Erdem, İ. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4/2, 101-125.
- Ürün-Karahan, B. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma kaygıları ile yazma alışkanlıkları arasındaki ilişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 3065-3075.
- Yaman, H. (2010). Türk öğrencilerinin yazma kaygısı: ölçek geliştirme ve çeşitli değişkenler açısından yordama çalışması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(1).
- Yaman, H. (2014). Ortaokul öğrencilerinin genel kaygı düzeyleri, yazma kaygıları ve Türkçe dersine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(3), 1111-1122.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.